

Streszczenie:

Lata międzywojenne były okresem ścisłej zależności gospodarki Polski od gospodarki niemieckiej. Pozycja obu państw pod względem poziomu rozwoju potencjału gospodarczego była diametralnie różna. Polska jako dostawca surowców i jako rynek zbytu dla gotowych towarów znajdowała się w okresie międzywojennym w strefie zainteresowań handlowych Niemiec. Istniały przesłanki dla korzystnej wymiany handlowej z Polską. Ry-

nek polski i rynek niemiecki były w większym stopniu rynkami kompensacyjnymi niż konkurencyjnymi. Niemcy posiadały dodatni bilans w handlu produktami gotowymi, ujemny we wszystkich innych grupach. Polska przeciwnie, miała ujemny bilans w handlu wyrobami gotowymi, dodatni w zakresie artykułów spożywczych, surowców i półfabrykatów. Na przeszkodzie szerokiemu rozwojowi stosunków gospodarczych polsko-niemieckich stały dążenia obydwu państw do zmiany struktury gospodarczej. Od 1937 r. Polska osiągała wyraźną przewagę importu nad eksportem w stosunkach z Niemcami. Począwszy już jednak od 1934 r. topniała nadwyżka wywozu nad przywozem. Świadczyło to o skuteczności niemieckich działań mających na celu uzyskanie dodatniego bilansu handlowego z Polską osiągniętych w trakcie rokowań nad umowami i porozumieniami gospodarczymi. Po zajęciu całej Czechosłowacji w marcu 1939 r. udział Niemiec w polskim handlu zagranicznym zwiększył się do 30%. Państwo polskie nie stało generalnie na mocnej pozycji przetargowej w trakcie rokowań gospodarczych z zachodnim partnerem. Polska mogła handlować głównie surowcami i płodami rolnymi. Dlatego też w kierunku ustalenia maksymalnych kwot wywozowych tych właśnie towarów nakierowane były działania polskich negocjatorów.

Słowa kluczowe: Polska, Niemcy, stosunki handlowe i gospodarcze, okres międzywojenny, umowy i porozumienia gospodarcze, wojna handlowa, dodatni i ujemny bilans handlowy.